

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda (cím; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a ... ügyvéd (cím) által képviselt **alperes neve** alperes ellen biztosítási szerződés teljesítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. június 6. napján meghozott 24.G.40.248/2017/4. számú ítélete ellen a felperes által 6. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 28.950 (huszonnyolcezer-kilencszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2016. január 21-i kockázatviselési kezdettel casco biztosítási szerződést kötött az alperessel a tulajdonát képező ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsira. A gépjárművet 2016. január 27-én ismeretlen tettes, ismeretlen módszerrel eltulajdonította. A büntető eljárást felfüggesztették, mivel az elkövető kiléte nem volt megállapítható.

A felperes módosított keresetével az alperest 3.613.140 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy a felperesnek fizessen meg 2.890.728 forintot és a tőkének 2016. április 11. napjától a kifizetésig járó kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a Ptk. 6:464. § (1) bekezdése a biztosítási szabályzatoknak a biztosított kárára történő túlterjeszkedését nem engedi. Az általános szerződési feltételek 11. pontjában foglalt rendelkezés, mely alapján, amennyiben a felperes nem adja át a perbeli gépjármű nyitásához és indításához szükséges összes tartozékot, a biztosító teljes mentesülését eredményezi, jogszabályba ütközik, ezért érvénytelen. A kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettség megszegése kármegosztáshoz vezet, de automatikusan a biztosító felelősségét nem zárja ki, azaz mentesülési oknak nem tekinthető. A felperestől ugyanakkor elvárható volt, hogy a perbeli gépjármű vásárlása során tájékozódjon arról, a járműhöz pontosan milyen kulcsok tartoznak, továbbá, hogy valamennyi kulcs megvan-e és amennyiben nincs, ekörben a szükséges óvintézkedéseket tegye. Ez a kötelezettség a felperest attól függetlenül terheli, hogy a hiányzó kulcs az autó indítására nem, csupán az ajtó nyitására alkalmas. Az, hogy a felperes nem ellenőrizte, hogy valamennyi kulcs a

gépjármű vonatkozásában megvan-e és ennek alapján kulcsleadási kötelezettségét maradéktalanul nem tudta teljesíteni, a kár megosztását alapozza meg. A kármegosztás mértékét a felperesre kedvezőbb 20-80 %-os arányban, mérlegeléssel állapította meg. Nem találta tisztességtelennek az elsőfokú bíróság az általános szerződési feltételek 10.5. pontjának rendelkezését, az ugyanis nem minősül indokolatlan egyoldalú kötelezettségnek. A biztosító helytállási kötelezettsége szempontjából fontos annak kiderítése, hogy a biztosítási esemény hogyan következett be, illetve ahhoz a biztosított magatartása valamilyen módon hozzájárult-e.

Fellebbezésében a felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatásával elsődlegesen az alperes szerződési feltételeire tekintettel, másodlagosan az ÁSZF 10.5. pont és 11. pont alatti rendelkezései tisztességtelensége okán kérte az alperes keresete szerinti marasztalását, ekként az elsőfokú bíróság ítélete szerinti marasztalás tőkeösszegének 722.682 forinttal történő felemelését. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 6:464. § (1) bekezdése a jelen ügyben - miután a felperes nem fogyasztó - nem minősül relatív kogens rendelkezésnek, azaz az alperesi ÁSZF 11. pontja nem ütközik jogszabályba. Az elsőfokú bíróság az ebben elfoglalt téves jogi álláspontja folytán nem állapította meg a hivatkozott kikötés tisztességtelenségét. Kiemelte, hogy a perbeli gépkocsit használtan vette a felperes, használati útmutatót nem kapott és az eladó sem hívta fel a figyelmét arra, hogy a kulcs nélküli indítású gépkocsi távirányítójában egy szervizkulcs is található. Az egyébként indítókulcs funkcióját is betöltő távirányító külső szemrevételezéséből pedig nem volt megállapítható, hogy az bármilyen módon nyitható lenne, illetve hogy az további kulcsot tartalmazna. Az utóbb hiányszónak bizonyult kulcsszár oly módon volt elrejtve a kulcsban (távirányítóban), hogy amennyiben arra a figyelmet külön nem hívták fel, annak rejtett elhelyezéséről nem szerezhettek tudomást, ennél fogva téves az elsőfokú bíróság felperesi kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettségére alapított kármegosztása. A felperesi magatartás tehát ekörben általában elvárható volt, miután nem tudott a rejtett kulcsról, így ezzel kapcsolatban semmilyen intézkedési kötelezettség sem terhelte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, a felperes költségekben történő marasztalására irányult. Álláspontja szerint helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a jogkövetkeztetésre, hogy az alperes részlegesen mentesül a felelősség alól. A felperes nem tekinthető fogyasztónak, nem részesül külön kiemelt jogvédelemben, az alperes jogosult volt a Ptk. szabályaitól eltérően szabályozni a felperes kármegelőzési, kárenyhítési kötelezettségét. A felperestől elvárható volt, hogy egy perrel érintett modern gépkocsi vásárlását követően használatának megkezdése előtt tanulmányozza annak kezelési, használati útmutatóját. Amennyiben ilyet nem kapott, elvárható lett volna tőle, hogy azt beszerezze. A használati útmutatót áttanulmányozva látta volna a szervizkulcsok robbantott ábráját, melyből megállapítható, hogy amennyiben a kulcsegység hátlapját lepattintja, ott egy mechanikus kulcs található. Erre egyébként a kulcsegység recézett oldalfelületei is utaltak már szemrevételezés alapján is. A hiányzó szervizkulcs alkalmas volt a felperesi gépkocsi ajtajának felnyitására, lehetővé téve ezzel a járműbe jutást. Emiatt a felperes megszegte a tőle elvárható gondosság és előrelátás tanúsítását, a lopási biztosítási esemény mint kár megelőzése, a zárcsere indokoltságának felismerése és végrehajtása érdekében. Mulasztásai együttesen súlyosan gondatlannak tekintendők.

A felperes az ellenkérelemre tett válasziratában arra hivatkozott, hogy az ellenkérelem ellentmondásokat tartalmaz. Ezen túlmenően keveri a biztosított által felsorolt négy különböző mellékkötelezettsége elmulasztása és a biztosított jogellenes, szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása esetkörét. A jelen perben sem az ítélet, sem az alperes nem határozta meg, hogy milyen jogcímen indokolt az alperes részleges mentesülése.

Hivatkozott arra, hogy azáltal, hogy a felperes alkuszt vett igénybe a biztosítási szerződés megkötésekor, a biztosító nem kerülhetett előnyösebb pozícióba. Az alkusznak segíteni kell a

biztosított eljárását, ezáltal nem hozhatja a biztosítottat hátrányosabb helyzetbe annál, mintha alkusz nélkül járna el. A biztosító mentesülését a törvény szigorú feltételekhez köti, azt csak a biztosított súlyos gondatlansága alapozza meg, a felperes pedig nem tanúsított ilyen magatartást. A tisztességtelenséget nem önmagában az alapozza meg, hogy a kulcsok leadásával összefüggésben a biztosító kötelezettséget állapít meg, hanem ahogyan azt megállapítja.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetének helyt adó rendelkezését fellebbezés nem támadta, így az ítéletábra azt nem érintette [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése egyrészt a kereset elutasítására vonatkozó rész megváltoztatására, másrészt pedig az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellen irányult, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával szemben előterjesztett felperesi fellebbezés alapos, ezért az ítéletábra az ítéletet a következő indokolásbeli változtatással hagyta helyben.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben kifejtett jogi álláspontot egészében nem osztotta.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:1. § 3. pontja szerint fogyasztó: a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy.

Az értelmező rendelkezésből következően a jelen per felperese nem minősül fogyasztónak.

A Ptk. 6:455. §-a szabályozza a fogyasztói biztosítási szerződés egyoldalúan kogens szabályait. Ebből következően, ha a szerződő fél fogyasztó, a szerződés csak a javára térhet el a biztosító szolgáltatási kötelezettsége alóli mentesülésére vonatkozóan. Mivel azonban a felperes nem fogyasztó, esetében a Ptk. ezen szabályai nem egyoldalúan kogensek, hanem diszpozitívak, ezért a felek szerződése a biztosító szolgáltatási kötelezettsége alóli mentesülése esetére eltérhetnek a Ptk. 6:464. §-ában foglaltaktól. Ekörben az elsőfokú bíróság téves jogkövetkeztetéssel állapította meg azt, hogy az általános szerződési feltételek 11. pontjában foglalt rendelkezés jogszabályba ütközik, melynek okán érvénytelen. Mivel az elsőfokú bíróság ekörben téves következtetésre jutott, a felperes által hivatkozott általános szerződési feltételek tisztességtelensége vizsgálatának volt helye.

A Ptk. 6:102. § (5) bekezdése értelmében az általános szerződési feltételként a szerződés részévé vált tisztességtelen szerződési feltételt a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja. A felperes a Ptk. 6:89. § (3) bekezdésében írt határidőn belül és módon megtámadta az általános szerződési feltétel 10.5. pont és 11. pontját.

Az ítéletábra álláspontja szerint a 10.5. pont tekintetében az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy ezen kikötés nem minősül tisztességtelennek. A biztosítónak érdeke fűződik ahhoz, hogy lopás esetén teljes körűen feltárhatóak legyenek a biztosítási esemény körülményei, így jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a jármű ellopása esetén a biztosított átadja részére a jármű nyitásához és indításához szükséges összes tartozékot. Ez a feltétel a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul nem állapítja meg a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára.

Az általános szerződési feltételek 11. pontja a biztosító szolgáltatási kötelezettsége alóli

mentesülését írja elő arra az esetre, amennyiben ellopás esetén a biztosított nem adja át a gépjármű nyitásához és indításához szükséges összes tartozékot. Ez a feltétel biztosítót, mintegy objektíve mentesíti a szolgáltatási kötelezettség alól, amennyiben bármely okból a biztosított nem tudja a részére átadni a gépjármű nyitásához és indításához szükséges bármely tartozékot.

A feltétel lényegesen hátrányosabb a Ptk. 6:464. §-ában meghatározott mentesülési feltételektől. A szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket egyoldalúan és indokolatlanul a biztosított hátrányára állapítja meg; a biztosítónak nem kell bizonyítania azt, hogy a kár bekövetkeztében bármilyen módon, akár szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartással hatott közre a biztosított. Bármily gondosan is jár el, bármilyen módon is kerülnek ki a nyitáshoz és indításhoz szükséges tartozékok a birtokából, a biztosító mentesül a szolgáltatási kötelezettség alól. Ezen objektív marasztalási automatizmus, hiszen a Ptk. 6:464. § előírásai alapján is mentesülhet a biztosító a szolgáltatási kötelezettség alól abban az esetben, amennyiben a kulcsokat a biztosított nem adja le, csak ebben az esetben bizonyítania kell, hogy ez közrehatott a kár bekövetkeztében, illetve hogy a biztosított szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartást tanúsított, vagy a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettsége körében tanúsított ilyen magatartást. Mindez a jóhiszeműség és tisztesség követelményének a sérelmével egyoldalúan és indokolatlanul a biztosított hátrányára bontja meg a szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát, ebből következően pedig tisztességtelen.

Minthogy a biztosító ezen mentesülését előíró szerződési feltétel tisztességtelen, a szerződésből kiesik, ezért a mentesülésre a Ptk. 6:464. §-ában írtakat kell alkalmazni.

6:464. §-a a következőket írja elő:

(1) A biztosító mentesül szolgáltatási kötelezettsége alól, ha bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen, szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartással

a) a szerződő fél vagy a biztosított;

b) a velük közös háztartásban élő hozzátartozójuk, üzletvezetésre jogosult tagjuk vagy az általános szerződési feltételben meghatározott munkakört betöltő alkalmazottjuk, tagjuk vagy megbízottjuk; vagy

c) a biztosított jogi személynek az általános szerződési feltételben meghatározott vezető beosztású tisztségviselője vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére jogosított tagja, munkavállalója vagy megbízottja okozta.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést a kármegelőzési és a kárenyhítési kötelezettség megszegésére is alkalmazni kell.

Az adott esetben a felperes nem tudott arról, hogy a gépkocsi elektronikus nyitására és indítására szolgáló kulcs belsejében egy, a gépjármű mechanikus nyitására alkalmas kulcsszár van elhelyezve. Ebből következően semmiképpen sem állapítható meg, hogy a kárt jogellenesen szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartással okozta, illetve hogy a kármegelőzés, kárenyhítési kötelezettségét ily módon szegte volna meg, ezért az alperes a szolgáltatási kötelezettsége alól nem mentesülhet.

Az alperes azonban hivatkozott a felperes kármegelőzési kötelezettségére is.

A Ptk. 6:463. §-a a következőket írja elő:

(1) A szerződő fél és a biztosított a kár megelőzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást köteles tanúsítani. Ezt az elvárhatósági követelményt kell támasztani abban az esetben is, ha a szerződés szabályozza a szerződő fél és a biztosított kármegelőzési teendőit, előírja a kár megelőzését vagy enyhítését célzó eszközöket, eljárásokat, szakképzettségi követelményeket.

- (2) A szerződő fél és a biztosított a biztosító előírásai és a káresemény bekövetkezésekor adott utasításai szerint, ezek hiányában az adott helyzetben általában elvárható magatartás követelménye szerint köteles a kárt enyhíteni.
- (3) A kárenyhítés szükséges költségei a biztosítási összeg keretei között akkor is a biztosítót terhelik, ha a kárenyhítés nem vezetett eredményre.
- (4) Alulbiztosítás esetén a biztosító a kárenyhítés költségeit a biztosítási összeg és a vagyontárgy értékének arányában köteles megtéríteni.

A bíróságnak a kármegelőzési kötelezettség körében azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes a kár megelőzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította-e, amikor nem győződött meg arról, hogy a gépkocsi vásárlásakor minden, a gépjármű nyitásához és indításához szükséges tartozékot megkapott-e. Ekörben annak van jelentősége, hogy a felperes egy olyan gépjárművet vásárolt, melynek az indítási rendszere elektronikus. Nem volt tehát szükség fizikai értelemben vett kulcsra sem a gépjárműbe való bejutáshoz, sem pedig annak indításához. A felperesnek csak magánál kellett tartani a nyitáshoz és indításhoz szükséges elektronikus kulcsot, amelyet az autó automatikusan észlelt és így a felperes be tudott jutni, illetve el tudta indítani azt. A felperes nem minősül fogyasztónak, de laikus vásárlónak tekinthető, így nyilván nem várható el tőle egy perbeli elektronikus rendszer átfogó ismerete. Az, hogy ez milyen működési elveken alapul, szakkérdés, egy átlagos vásárlótól annak teljes körű ismerete nem várható el.

Ugyanakkor az ítélet tábla megítélése szerint egy ilyen indítási rendszerrel rendelkező használt gépkocsi vásárlásakor elvárható az, hogy a vásárló érdeklődjön arról, hogy a gépjármű nyitható-e hagyományos módon, illetve hogy mi a teendő abban az esetben, amennyiben az elektronikus rendszer meghibásodik vagy az elektronikus kulcsban lemerül az elem és ebből következően a gépjárművet nem tudja kinyitni. Erről a vásárló érdeklődhetett volna akár a kereskedőtől, akár pedig utána járhatott volna akár az interneten, akár a gépjármű használati útmutatójának beszerzésével. A felperes mindezt nem találta szükségesnek, emiatt az ítélet tábla álláspontja szerint nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította, ebből következően a kármegelőzési kötelezettség körében történt felperesi mulasztás alapján kármegosztásnak van helye. Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított arány összhangban áll a felperesnek a kármegelőzés körében tanúsított magatartásával, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a fenti indokolásbeli változtatással a fellebbezéssel érintett részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyben hagyta.

A felperesnek az ítélet indokolása ellen irányuló fellebbezése eredményes volt, míg az összecszerűség tekintetében előterjesztett jogorvoslati kérelme nem vezetett eredményre, ennek következtében a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ítélet tábla az alperest a felperes illetékben felmerült költségei 50%-ának megfizetésére, míg a további költségekről akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

Budapest, 2018. március 21.

. Senyei György s.k.
a tanács elnöke

. Bicskei Ildikó s.k.
előadó bíró

. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: